

Experterna om växtskydd

Svenska konsumenter vill ha svensk mat och många svenska grödor behöver växtskydd. Men hur ser rådgivaren, modelleraren, forskaren och riskhantlaren på framtidens jordbruk?

1. Hur arbetar du med växtskyddsmedel?
2. Hur påverkar ditt arbete användningen av växtskyddsmedel?
3. Hur ser du på framtidens växtskyddsmedel?

Frans Johnson, växtodlingsrådgivare, HS Rådgivning Agri AB, Kalmar

1. Jag arbetar mot ett 40-tal lantbrukare med HIR-rådgivning där växtskyddsrådgivning är ett stort inslag.

2. Jag hjälper lantbrukarna att fatta praktiska beslut, främst utifrån ett företagsekonomiskt perspektiv. På så sätt påverkar jag vilka preparat som används och i vilken omfattning.

3. Behovet av växtskyddsmedel är ganska konstant i det konventionella lantbruket. I vissa fall kan mindre bearbetning och större odling av fånggrödor öka behovet. Vi får också nya aggressiva svampsjukdomar och ogräs som kan leda till ökat bekämpningsbehov.

Nicholas Jarvis, modellerare, SLU:

1. Jag forskar om processer som styr förekomsten och spridning av växtskyddsmedel från mark till yt- och grundvatten samt utveckling av datormodeller som beslutsstöd i riskbedömning.

2. Modellen som vi utvecklat används av KemI och EU i godkännandeprocesser för växtskyddsmedel. En annan variant har använts inom "Greppa".

3. Det beror på tidsramen men om jag ska gissa används det ungefär lika mycket som i dag.

Jenny Kreuger, forskare, SLU, och föreståndare, Kompetenscentrum för kemiska bekämpningsmedel:

1. Vår främsta uppgift är att ta fram underlag för hur vi kan minska riskerna för miljön. Dessutom är jag ansvarig för den miljöövervakning som vi bedriver på uppdrag av Naturvårdsverket.

2. Mitt arbete har visat att halter av växtskyddsmedel i våra vattendrag kan

minska kraftigt bara genom att alla lär sig använda medlen på ett bättre sätt.

3. Jag tror knappast att behovet kommer att minska. Förhoppningsvis kan vi dra bättre nytta av forskningens framsteg, men klimatförändringar och resursbrist kommer också att ställa stora krav på oss.

Peter Bergkvist, expert på riskhantering av kemikalier vid livsmedelsproduktion, Kemikalieinspektionen (KemI):

1. Främst med att föreslå riskhantering, både vid nationella beslut för produkter och vid EU-beslut för verksamma ämnen i växtskyddsmedel.

2. Växtskyddsmedel måste vara godkända och det är KemI som prövar medlen och beslutar om godkännande i Sverige.

3. Jag är rätt övertygad om att vi kommer att få se större strukturella förändringar inom en snar framtid. Nuvarande användning av växtskyddsmedel är inte hållbar. Jag tror med andra ord att vi kommer att få se mer av annan teknik än traditionella växtskyddsmedel.

Johanna Eén

HALLÅ MATS ANDERSSON, business manager, växtskydds företaget Bayer Crop Science, Sverige

- Hur lång tid tar det att utveckla och få ett preparat godkänt i Sverige?
– Från det att man hittar en ny molekyl på forskningsavdelningen till att en produkt finns på marknaden brukar vi räkna att det tar tio år. Kostnaden ligger på cirka 300 miljoner euro.
- När kan man vänta sig ett miljömartare växtskydd?
– Det är under utveckling så det finns redan. Man kan dela in det i två huvudgrupper, biologiska respektive kemiska växtskyddsmedel. I den andra gruppen tittar man förutom på rena effekter mot olika skadegörare även på om produkterna kan klara framtida strängare miljökrav. Det kan innebära att de blir mindre effektiva än dagens alternativ, men de klarar kommande miljökrav.

Nina Skoglöf

"Säker påfyllning viktigast"

– Det viktigaste är att ha en säker påfyllning med biobädd. Punktutsläpp är det stora problemet, säger spannmålsbonden Fredrik Andersson.

Sedan Svenskt Sigill startade har han odlat sina 375 hektar på Viby Sävgården utanför Arboga enligt kontrollmärkningens krav.

Inför tillsynskampanjen, som Kemikalieinspektionen (KemI)

genomför hos växtodlare under våren, hoppas han på en bra dialog och att kontrollerna hos dem som har valt att ansluta sig till bland annat Svenskt Sigill ska bli enklare. – Generellt måste vi också få ordning på att medel är godkända i vissa delar av EU men inte här. Det behövs ett gemensamt regelverk, säger han.

Fredrik Andersson tror på en resurseffektiv och konventionell odling.

Bättre koll hos bönderna

Bönderna blir allt bättre på att fylla sprutan korrekt. Det visar den sjätte undersökningen från Greppa Växtskyddet, som vart tredje år frågar lantbrukare om deras användning av växtskyddsmedel.

Andelen odlare som fyller på sprutan på gårdsplanen har minskat markant sedan 2001, samtidigt som mer än hälften nu uppger att de använder platta med uppsamlingsstank.

Foto: Sunita Hallgren

Allt fler hanterar sprutan rätt.

Stora försök för små grödor

Även mindre grödor behöver tillgång till bra växtskydd. Projektet Minor Use gjorde i fjol ett flertal fältförsök, bland annat med nya ogrässtrategier i lök- och morotsodling. Andra försök har också gjorts i en mängd olika grödor, från plantskoleväxter till lin.

Under våren hittar du information om försöken på Medlemsnätet.

LRFS REAKTION PÅ Kemikalieinspektionens beslut att förbjuda de enda växtskyddsmedel som i dag fungerar för lök och bruna bönder fick stor uppmärksamhet i medierna. Vad händer med böndlarnas företag? Vilka alternativ återstår om den svenska löken försvinner? Förbudet av Stomp och Totril berör inte bara bönder och det är heller inte en isolerad miljöfråga – det är en samhällsfråga. Konsumenterna vill ha svensk mat – men delar av den svenska odlingen kommer snart att sakna tillgång till ett effektivt växtskydd. Vem ansvarar för en lösning här? Svaret är: ingen. Växtskydds företagen förser marknaden med produkter. Jordbruksverket har koll på hanteringen när medlet väl finns till försäljning och

Vem tar ansvar för helheten?

Kemikalieinspektionen förbjuder eller godkänner – dock utan att ta hänsyn till om medlet är nödvändigt för produktionens överlevnad.

Alla instanser tar sitt eget ansvar men resultatet blir förödande när helhetsperspektivet saknas. Sveriges bönder är med andra ord i desperat behov av en instans som tar hela ansvaret, från jord till bord.

I DEN BÄSTA av världar skulle också någon som har greppat hela kedjan kunna sätta fart på forskningen. Regeringens miljömål Giftfri miljö är toppen, men om vi vill fortsätta att vara en föregångsnation på kemikalieområdet krävs storsatsning på forskning och utveckling. Om svenska odlare tvingas sluta med viktiga växtskyddsmedel långt före övriga EU-bönder, och långt innan det finns hållbara alternativ, sätter vi inte bara krokben för våra egna bönder utan exporterar även miljöpåverkan. För konsumenterna kommer att fortsätta köpa lök – från länder där medlen fortfarande används.

SUNITA HALLGREN

Ansvarig för växtskydd
LRF

